

Zákon o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení (s.t. 535)

po druhém projednání v Hospodářském výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR
(stav k 12.6.2020)

V rámci jednání Hospodářského výboru PS PČR dne 10.6.2020 došlo k doporučení přijetí pozměňujících návrhů HK ČR a SUIP podaných prostřednictvím pí poslankyně Ožanové, ale stejně tak byly doporučeny k přijetí návrhy pana poslance Juříčka, které jsou v rámci §6 a §19 předmětného zákona protichůdné ke schváleným pozměňujícím návrhům HK ČR a SUIP podaným prostřednictvím paní poslankyně Ožanové.

HK ČR zastává názor, že pozměňovací návrhy pana poslance Juříčka, které nebyly ani řádně dopředu načteny a byly předloženy až na schůzi Hospodářského výboru již neměly být hlasovány, když před nimi byly schváleny jiné pozměňovací návrhy vztahující se k totožným paragrafům.

Na základě výše uvedeného HK ČR ve spolupráci s SUIP předkládá toto stanovisko:

Pozměňovací návrh HK ČR a SUIP podaný paní poslankyní Ožanovou

V části první § 6 odst. 1 písmeno b) zní:

*„b) provádí u vyhrazených technických zařízení I. třídy prohlídky a zkoušky nebo se na těchto zařízeních zúčastňuje zkoušek na základě, kterých vydává osvědčení, zda vyhrazená technická zařízení splňují požadavky právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci³⁾, a potvrzuje úspěšné výsledky zkoušek; u vyhrazených tlakových zařízení **po opravách**, a to parních a kapalinových kotlů s pracovním nebo **nejvyšším dovoleným tlakem 16 bar a vyšším a tlakových nádob s pracovním nebo nejvyšším dovoleným tlakem 25 bar a vyšším** provádí prohlídky a zkoušky nebo se zúčastňuje zkoušek na vyhrazených technických zařízeních bez ohledu na zařazení do třídy,“.*

Odůvodnění předkladatele:

Navrhovanou úpravou došlo k opravě nepřesného vymezení jednotlivých rozsahů, které bylo nutno upravit do souladu s evropskou legislativou v této oblasti. Z toho důvodu se používají i jednotky platné v evropské legislativě.

Dále bylo vloženo slovo „po opravách“, aby byl zachován stávající rozsah činnosti a nebyla navýšena zátěž pro podnikatele bez závažného důvodu. Pokud by slova „po opravách“ nebyla vložena, bylo by možné povinnost vztáhnout i na periodické zkoušky tlakových zařízení, kde přítomnost pověřené organizace není nutná.

Výsledek úpravy:

Došlo k opravě vymezení rozsahů dle EU legislativy.

Tato úprava v souvislosti s §20, odst.2, písm. b) zákona stanovuje povinnost provozovatelům VTZ zajistit osvědčení vydané oprávněnou osobou v těchto případech:

- při uvádění zařízení VTZ třídy I. do provozu.

Stanovuje povinnost přítomnosti zástupců pověřené organizace u zkoušek:

- tlakových zařízení **po opravách**, a to parních a kapalinových kotlů s pracovním nebo nejvyšším dovoleným tlakem 16 bar a vyšším a tlakových nádob s pracovním nebo nejvyšším dovoleným tlakem 25 bar a vyšším bez ohledu na zařazení do třídy.

Pozměňovací návrh pana poslance Juříčka

V části první § 6 odst. 1 písm. b) se za první slovo „provádí“ vkládají slova „po opravách“.

*„b) provádí **po opravách** u vyhrazených technických zařízení I. třídy prohlídky a zkoušky nebo se zúčastňuje zkoušek na vyhrazených technických zařízeních, na základě kterých vydává osvědčení, zda vyhrazená technická zařízení splňují požadavky právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci³⁾, a potvrzuje úspěšné výsledky zkoušek; u vyhrazených tlakových zařízení, a to parních a kapalinových kotlů s nejvyšším pracovním tlakem [nejvyšší dovolený tlak (PS) 16 bar] a tlakových nádob s nejvyšším pracovním tlakem [nejvyšší dovolený tlak (PS) 25 bar] provádí prohlídky a zkoušky nebo se zúčastňuje zkoušek na vyhrazených technických zařízeních bez ohledu na zařazení do třídy,“*

Odůvodnění předkladatele:

V písemné podobě nám není známo, na plénu HV PS PCR bylo zdůrazňováno, že pan poslanec předkládá návrhy pro zjednodušení povinností podnikatelů.

Výsledek úpravy:

Tato úprava neřeší nesoulad vymezení rozsahů neodpovídající evropské legislativě.

Tato úprava v souvislosti s §20, odst.2, písm. b) zákona stanovuje nesoulad zákona, kdy ukládá v §6, odst. 1 písm. b) pověřené organizaci povinnost provádět prohlídky a zkoušky nebo se jich účastnit u všech VTZ třídy I po opravách, ustanovení §20 odst. 2, písm. b) stanovuje tuto povinnost u VTZ třídy I při uvádění do provozu. Tento nesoulad mezi §6 a §20 je možno vykládat tak, že obě povinnosti jsou platné a účinné, což přinese enormní zatížení podnikatelům a rozšíření rozsahu působnosti pověřené organizace. Návrh by neúnosně zkomplikoval, dokonce až blokoval normální provoz zařízení, kdy vždy po každé opravě ke znovuvvedení do provozu by bylo potřeba zajišťovat (objednávat a hradit) osvědčení od pověřené organizace, ačkoliv opravy jsou běžnou součástí provozu zařízení, vč. např. i odstraňování závad z kontrol a revizí. Za takovéto opravy u VTZ I.třídy by se jednalo např. o opravy zásuvky v kanceláři, vypínače osvětlení v mrazáku v hypermarketu, výměna příruby na plynovém zařízení, výměna elektromotoru apod.

Pozměňovací návrh HK ČR a SUIP s implementovaným návrhem pana poslance Juříčka

V části první § 6 odst. 1 písmeno b) zní:

*„b) provádí **po opravách** u vyhrazených technických zařízení I. třídy prohlídky a zkoušky nebo se na těchto zařízeních zúčastňuje zkoušek na základě, kterých vydává osvědčení, zda vyhrazená technická zařízení splňují požadavky právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci³⁾, a potvrzuje úspěšné výsledky zkoušek; u vyhrazených tlakových zařízení **po opravách**, a to parních a kapalinových kotlů s pracovním nebo **nejvyšším dovoleným tlakem 16 bar a vyšším a tlakových nádob s pracovním nebo nejvyšším dovoleným tlakem 25 bar a vyšším** provádí prohlídky a zkoušky nebo se zúčastňuje zkoušek na vyhrazených technických zařízeních bez ohledu na zařazení do třídy,“.*

Výsledek úpravy:

Tato úprava neřeší nesoulad vymezení rozsahů neodpovídající evropské legislativě.

Tato úprava v souvislosti s §20, odst.2, písm. b) zákona stanovuje nesoulad zákona, kdy ukládá v §6, odst. 1 písm. b) pověřené organizaci povinnost provádět prohlídky a zkoušky nebo se jich účastnit u všech VTZ třídy I po opravách, ustanovení §20 odst. 2, písm. b) stanovuje tuto povinnost u VTZ třídy I při uvádění do provozu. Tento nesoulad mezi §6 a §20 je možno vykládat tak, že obě povinnosti jsou platné a účinné, což přinese enormní zatížení podnikatelům a rozšíření rozsahu působnosti pověřené organizace.

Stanovuje povinnost přítomnosti zástupců pověřené organizace u zkoušek:

- tlakových zařízení **po opravách**, a to parních a kapalinových kotlů s pracovním nebo nejvyšším dovoleným tlakem 16 bar a vyšším a tlakových nádob s pracovním nebo nejvyšším dovoleným tlakem 25 bar a vyšším bez ohledu na zařazení do třídy.

Stanovuje povinnost přítomnosti zástupců pověřené organizace u zkoušek:

- tlakových zařízení, a to parních a kapalinových kotlů s pracovním nebo nejvyšším dovoleným tlakem 16 bar a vyšším a tlakových nádob s pracovním nebo nejvyšším dovoleným tlakem 25 bar a vyšším bez ohledu na zařazení do třídy, a to ve všech případech, jak po opravách, tak v případě periodických kontrol. Opět zvýšení podnikatelské zátěže.

Celkové shrnutí pozměňovacích návrhů k §6, odst. 1, písm. b):

- Pozměňovací návrh HK ČR a SUIP předložený prostřednictvím paní poslankyně Ožanové, upravuje předlohu zákona do podoby, jak se usnesly odborné pracovní skupiny v průběhu přípravy zákona. Navržené úpravy nezvyšují podnikatelskou zátěž, ba ji dokonce snižují a v žádném případě nezvyšují pravomoci pověřené organizace.
- Pozměňovací návrh pana poslance Juříčka nezapadá do kontextu zákona jako celku, případná úprava je v rozporu s jiným paragrafem zákona a je i v rozporu s pozměňovacím návrhem HK ČR a SUIP načteným paní poslankyní Ožanovou. Ať bude promítnut pozměňovací návrh pana poslance Juříčka do návrhu zákona bez pozměňovacího návrhu HK ČR a SUIP nebo s ním, v obou případech znamená akceptace, jak je jasně prokázáno na předchozí straně, navýšení podnikatelské zátěže a posílení role pověřené organizace, což rozhodně není z hlediska podnikatelů žádoucí.

Záměrem tvůrců zákona bylo, aby pověřená organizace vykonávala svojí činnost v následujících případech, což upravuje právě pozměňovací návrh HK ČR a SUIP, který doplňuje slovo po opravách k tlakovým zařízením, kde v rámci legislativního procesu vypadlo:

- u V TZ třídy I. při uvádění do provozu,
- u tlakových zařízení po opravách, a to parních a kapalinových kotlů s pracovním nebo nejvyšším dovoleným tlakem 16 bar a vyšším a tlakových nádob s pracovním nebo nejvyšším dovoleným tlakem 25 bar a vyšším bez ohledu na zařazení do třídy.

Návrh pana poslance Juříčka rozšiřuje oblast výkonu pověřené organizace o následující oblasti:

- V TZ třídy I. po opravách (tak jak by byl po úpravě pana poslance Juříčka zákon upraven, tak by to znamenalo, že po každé opravě V TZ třídy I., a to bez ohledu na rozsah a závažnost opravy, by zařízení muselo být následně předmětem činnosti oprávněné organizace a muselo by být nově vydáno Osvědčení.
- U tlakových zařízení by rozsah nebyl omezen slovem po opravách a činnosti pověřené organizace by museli být prováděny i v případě například periodických kontrol.
- Takovéto rozšíření by vedlo k neúměrnému posílení pozice pověřené organizace a s ní související zátěží administrativní i finanční pro podnikatele!
 - *Nejenom administrativní a finanční zátěž po každé opravě, u V TZ elektro většinou větší náklady než náklady na vlastní opravu, ale i zdržování provozu. Ke znovuvvedení do provozu po opravě by se muselo opětovně zajišťovat osvědčení od pověřené organizace, což by s sebou neslo i nemalé časové ztráty, ačkoliv opravy jsou běžnou součástí provozu zařízení, vč. např. i odstraňování závad z kontrol a revízi.*

V části první § 19 včetně nadpisu a poznámek pod čarou č. xy až za zní:

„§ 19

Odborná způsobilost k výkonu činností osob vykonávajících obsluhu a práci na elektrických zařízeních bez napětí, v blízkosti elektrických zařízení pod napětím a na elektrických zařízeních pod napětím

(1) Pro účely odborné způsobilosti k výkonu činností osob vykonávajících obsluhu a práci na elektrických zařízeních bez napětí, v blízkosti elektrických zařízení pod napětím a na elektrických zařízeních pod napětím rozeznáváme osoby znalé, osoby poučené a osoby školené (seznašené), které nejsou znalé ani poučené a jsou školené ve smyslu jiného právního předpisu^{xy}). Za osoby znalé se považují osoby pro samostatnou činnost, osoby pro řízení činnosti a revizní technici. Odbornou způsobilost revizních techniků a její nabývání stanovuje § 11.

(2) Osoba znalá pro samostatnou činnost a osoba znalá pro řízení činnosti

a) je povinna splňovat tyto předpoklady odborné způsobilosti:

1. dosažení věku 18 let a plná svéprávnost,
2. zdravotní způsobilost k vykonávaným činnostem,
3. odborné vzdělání v elektrotechnickém oboru nebo ukončené vzdělání v jiném oboru, který obsahově splňuje požadavky na elektrotechnické vzdělání nebo doklad o úspěšném složení zkoušky z příslušné úplné profesní kvalifikace zveřejněné v Národní soustavě kvalifikací pod oborem kvalifikace „Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika“ podle jiného právního předpisu^{xz}); v případě osoby znalé pro samostatnou činnost je přípustná i profesní kvalifikace zveřejněná v Národní soustavě kvalifikací pod oborem kvalifikace „Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika“ podle jiného právního předpisu⁷) a to na základě posouzení rizik pro konkrétní činnosti na elektrickém zařízení, které provede právnická nebo podnikající fyzická osoba, pro kterou jsou tyto činnosti vykonávány,
4. odborná praxe v délce, dle oboru a stupně vzdělání, míry rizika a činnosti vykonávané na elektrickém zařízení,
5. úspěšné složení zkoušky z odborné způsobilosti fyzické osoby k výkonu činností osob vykonávajících obsluhu a práci na elektrických zařízeních bez napětí, v blízkosti elektrických zařízení pod napětím a na elektrických zařízeních pod napětím (dále jen „zkouška z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice“).

b) je držitelkou dokladu o úspěšném složení zkoušky z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice; doklad podle věty první má platnost 3 roky ode dne vydání a je získán složením zkoušky po příslušném zaškolení na danou odbornou činnost. Zaškolení a rozsah zkoušky odpovídá rozsahu požadované způsobilosti k vykonávaným činnostem v elektrotechnice. Osoba znalá pro řízení činnosti je oprávněna provádět veškeré činnosti jako osoba znalá pro samostatnou činnost a projektování vyhrazených elektrických zařízení, které není předmětem autorizace podle zvláštního zákona^{za}).

c) skládá písemnou a ústní část zkoušky z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice. Výsledek zkoušky podle věty první se hodnotí stupni vyhověl nebo nevyhověl. K ústní části zkoušky lze přistoupit pouze tehdy, byla-li písemná část hodnocena stupněm vyhověl. V každé části zkoušky musí žadatel pro stupeň vyhověl dosáhnout nejméně 80 % správných odpovědí. Za provedení zkoušek a správnost vydaného dokladu o úspěšném složení zkoušky z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice odpovídá předseda komise. O průběhu a výsledku zkoušky z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice se vydá doklad podle

1. V části první v § 19 odst. 2 se číslo „3“ nahrazuje číslem „5“.

§ 19

Odborná způsobilost k výkonu činností osob vykonávajících obsluhu a práci na elektrických zařízeních bez napětí, v blízkosti elektrických zařízení pod napětím a na elektrických zařízeních pod napětím

(1) Předpokladem odborné způsobilosti fyzické osoby k výkonu činností osob vykonávajících obsluhu a práci na elektrických zařízeních bez napětí, v blízkosti elektrických zařízení pod napětím a na elektrických zařízeních pod napětím je

- a) dosažení věku 18 let a plná svéprávnost,
- b) zdravotní způsobilost k vykonávaným činnostem,
- c) u činností a zařízení vyvolávajících svým provozem zvýšenou míru rizika odborné vzdělání v elektrotechnickém oboru v oblasti výkonu činností na elektrickém zařízení bez napětí, v blízkosti elektrických zařízení pod napětím a na elektrických zařízeních pod napětím, úspěšné složení zkoušky z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice nebo doklad o úspěšném složení zkoušky získané z příslušné úplné profesní kvalifikace, zveřejněné v Národní soustavě kvalifikací pod oborem kvalifikace „Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika“ podle jiného právního předpisu¹⁾,
- d) odborná praxe v délce, oboru a stupni vzdělání podle míry rizika a činnosti vykonávané na elektrickém zařízení.

(2) Doklad o úspěšném složení zkoušky z odborné způsobilosti fyzické osoby k výkonu některých činností osob vykonávajících obsluhu a práci na elektrických zařízeních bez napětí, v blízkosti elektrických zařízení pod napětím a na elektrických zařízeních pod napětím (dále jen „zkouška z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice“) má platnost 3 5 roky ode dne vydání a je získán složením zkoušky po příslušném zaškolení na danou odbornou činnost; zaškolení a rozsah zkoušky odpovídá rozsahu požadované způsobilosti k vykonávaným činnostem v elektrotechnice.

(3) Zkouška z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice se skládá u právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, pro niž jsou činnosti vykonávány.

(4) Zkouška z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice se skládá z písemné a ústní části. Výsledek zkoušky podle věty první se hodnotí stupni vyhověl nebo nevyhověl. K ústní části zkoušky lze přistoupit pouze tehdy, byla-li písemná část hodnocena stupněm vyhověl. V každé části zkoušky musí žadatel pro stupeň vyhověl dosáhnout nejméně 80 % správných odpovědí. Za provedení zkoušek a správnost vydaného dokladu o úspěšném složení zkoušky z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice odpovídá předseda komise.

(5) O průběhu a výsledku zkoušky z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice se vydá doklad, jehož jedno vyhotovení náleží zkoušené osobě a jedno právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě, pro niž jsou činnosti vykonávány.

(6) Jestliže je žadatel o vykonání zkoušky z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice celkově hodnocen stupněm nevyhověl, může se opakovaně dostavit ke zkoušce z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice, ne však dříve než 15 dnů po neúspěšném vykonání zkoušky. Počet opakování zkoušky z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice není omezen.

¹⁾ Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů.

písmena b), jehož jedno vyhotovení náleží zkoušené osobě a jedno právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě, pro niž jsou činnosti vykonávány. Jestliže je žadatel o vykonání zkoušky z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice celkově hodnocen stupněm nevyhověl, může se opakovaně dostavit ke zkoušce z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice, ne však dříve než 15 dnů po neúspěšném vykonání zkoušky. Počet opakování zkoušky z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice není omezen.

(3) Osoba poučená

a) je povinna splňovat tyto předpoklady odborné způsobilosti:

1. plná svéprávnost,
2. zdravotní způsobilost k vykonávaným činnostem,
3. provedení poučení a ověření znalostí pověřenou osobou znalou.

b) je držitelkou dokladu o provedení poučení a ověření znalostí v rozsahu osoby poučené. Dokladem o provedení poučení a ověření znalostí v rozsahu osoby poučené je zápis, který podepíše osoba poučená spolu s osobou znalou, která provedla poučení a ověření znalostí. V zápise bude rovněž stanovena lhůta ne delší než 3 roky, ve které je nutno poučení a ověření znalostí opakovat. Lhůta bude stanovena osobou znalou, která poučení a ověření znalostí provedla. Ověření znalostí se hodnotí stupni vyhověl nebo nevyhověl, pro stupeň vyhověl je nutno dosáhnout 80% správných odpovědí při ověřování znalostí. Za ověření znalostí a správnost vydaného zápisu odpovídá osoba znalá, která poučení a ověření znalostí provedla.

(4) Zkoušky z odborné způsobilosti, poučení a ověřování znalostí k výkonu činností v elektrotechnice zajišťují právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby pro fyzické osoby, které pro ně vykonávají obsluhu a práci na elektrických zařízeních bez napětí, v blízkosti elektrických zařízení pod napětím a na elektrických zařízeních pod napětím. Osoby samostatně výdělečně činné jsou povinny zajistit zkoušky z odborné způsobilosti sami pro sebe. Je-li zkouška z odborné způsobilosti zajišťována externí právnickou nebo podnikající fyzickou osobou, musí tato mít v předmětu podnikání zajišťování školení a zkoušení nebo ověřování znalostí. Fyzické osoby provádějící přezkoušení musí splňovat odbornou způsobilost podle tohoto zákona a příslušného prováděcího předpisu.

^{xy)} § 103 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

^{xz)} Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů.

^{za)} Zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů.“.

Odůvodnění předkladatele:

Tato úprava byla navržena především z důvodu jasného a přesného vymezení jednotlivých stupňů odborné způsobilosti tak, aby nedošlo ke zvýšení podnikatelské zátěže oproti stávajícímu stavu legislativy. Bohužel proces finální úpravy v meziresortním připomínkovém řízení a následně v LRV přinesl do sněmovny znění §19 v podobě, které stanovovalo jednotné vstupní předpoklady pro různé stupně odborné způsobilosti, což s sebou mohlo přinést zásadní problém pro český průmysl, protože by nově mohlo dojít k tomu, že by nesprávnou úpravou výkladem tohoto paragrafu mohla být stanovena povinnost mít odborné elektrotechnické vzdělání a praxi i pro osoby poučené, které dnes tuto povinnost nemají, vznikl by tak na trhu práce velký nedostatek vystudovaných elektrotechniků, což by ohrozilo jak český průmysl, tak i mnohé služby. Navrženou úpravou dochází k odstranění tohoto problému tím, že pro jednotlivé stupně odborné způsobilosti jsou stanoveny předpoklady samostatně.

Tyto skutečnosti si vynutily v zákoně potřebu nově navrženého členění, a to na osoby znalé - vyžadující určité odborné vzdělání, osoby poučené – k provádění určitých specifických činností u elektrických zařízení, nevyžadující však jako podmínku předchozí elektrotechnické vzdělání (pozn.: např. i pro nový obor elektromobility) a osoby se způsobilostí a školením ve smyslu stávající povinnosti zaměstnavatele podle zákoníku práce - dosud § 3 pracovníci seznámení podle stávající vyhlášky č. 50/1978 Sb. Dalším případem je odborná způsobilost zvláštního případu osoby znalé, tj. revizního technika, který má požadavky na odbornou způsobilost řešeny již v § 11 zákona. Původní předpoklad byl, že toto by bylo řešeno až v rámci prováděcího předpisu k odborné způsobilosti v elektrotechnice. Nově jsou tedy přímo v § 19 navrhovány předpoklady odborné způsobilosti samostatně jak pro osobu znalou (s vyloučením § 11 revizní technik), tak pro osobu poučenou (pro možnost činnosti v pracovním procesu již též bez podmínky dosažení věku 18 let), a pro osoby, které by nebyly znalé ani poučené, je uveden odkaz na jiný právní předpis, tedy zákoník práce. Bez této úpravy by nebylo možné realizovat ani řádně vyuku na odborných školách.

U osob znalých byla též zohledněna tzv. úplná profesní kvalifikace a profesní kvalifikace pro konkrétní činnosti podle zvážení právnícké nebo podnikající fyzické osoby, pro kterou jsou tyto činnosti vykonávány.

Upravena byla rovněž pravidla pro provádění zkoušek odborné způsobilosti v elektrotechnice a stanoveny lhůty platnosti na maximálně tři roky s ohledem na posouzení rizik u konkrétního zaměstnavatele, kdy lhůty delší nejsou možné i s ohledem na to, že předpis předpokládá čím dál větší zapojení osob bez elektrotechnického vzdělání, a to jak v podobě osob poučených, tak i v rozsahu osob znalých disponujících pouze profesní kvalifikací dle příslušného zvláštního zákona.

Odůvodnění předkladatele:

V písemné podobě není k dispozici. V rámci ústního projevu předkladatele na HV PSP ČR bylo opakovaně řečeno, že tato změna je navrhována jako zjednodušení podnikatelského prostředí.

Výsledek úpravy:

Navrhovaná úprava HKČR a SUIP řeší:

- kvalifikační předpoklady jednotlivě pro jednotlivé stupně odborné způsobilosti,
- umožňuje podnikatelům zapojit do činnosti na elektrickém zařízení i osoby s profesní a úplnou profesní kvalifikací dle zvláštního zákona,
- upravuje podmínky získání odborné způsobilosti individuálně pro jednotlivé stupně odborné způsobilosti,
- stanovuje obecné podmínky ověřování odborné způsobilosti
- u osob, které nejsou poučené ani znalé je stanovena délka odborné způsobilosti v souladu se zákoníkem práce, u osob poučených dle analýzy rizik minimálně však jednou za 3 roky a u osob znalých jednou za tři roky, protože odborná způsobilost je v podstatě základní školení, stejně jako BOZP a PO, které se rovněž provádí jednou za dva až tři roky.

Výsledek úpravy:

Navrhovaná úprava *pana poslance Juříčka* neřeší na rozdíl od úpravy HK ČR a SUIP:

- otázku stanovení kvalifikačních předpokladů pro jednotlivé stupně odborné způsobilosti, hrozí tak tedy, že se nepodaří odlišit kvalifikační předpoklady pro osoby znalé a poučené v rámci NV, pro osoby poučené by tak rovněž platila nutnost odborného vzdělání a praxe, tak jak stanovuje § 19, což by znamenalo velký problém pro průmysl i služby z důvodu nedostatku elektrotechniků,
- osoby poučené by museli procházet stejně složitým způsobem ověření znalostí jako osoby znalé,
- problematiku skládání zkušebních komisí v malých firmách nebo v subjektech, které nemají vlastní specialisty.
- zcela opomijí zavedené (i mezinárodně) druhy odborných způsobilosti při činnostech u elektrických zařízení (zde v kategorii vyhrazených), kde není jen osoba znalá, ale i též osoba poučená, popř. osoba alespoň školená
- - osoba znalá (skilled person) – osoba s odpovídajícím vzděláním, znalostmi a zkušenostmi umožňujícími jí vyhodnotit rizika a vyvarovat se nebezpečí, která může elektřina způsobit
- - osoba poučená (instructed person) – (pozn.: nemusí mít odborné elektrotechnické vzdělání) osoba přiměřeně poučená osobami znalými, popř. pod jejich dohledem, aby jí bylo umožněno rozeznat rizika a vyhnout se nebezpečí, která elektřina může způsobit
- - osoba školená – není ani znalá ani poučená, seznámena s předpisy pro zacházení s elektrickými zařízeními a upozorněná na možné ohrožení těmito zařízeními. V našem případě např. rozsvícení osvětlení v místnosti je též obsluha vyhrazeného elektrického zařízení.
- Uvedený návrh by pro činnosti u (vyhrazených) elektrických zařízení, např. i pro elektroinstalaci vyžadoval pro uživatele dosažení věku 18 let (!) a zmatečnou potřebu odborného vzdělání v elektrotechnice, popř. tzv. úplnou profesní kvalifikaci.

Prodloužení délky platnosti ze 3 na 5 let spolu s rozšířením množství osob, které jsou dle nové úpravy považovány za znalé (nově při splnění požadavků i osoby pouze s profesní kvalifikací) se jeví jako velmi riskantní a bude muset být znovu projednáno odbornou veřejností i státními odbornými úřady, zda toto spojení nepředstavuje neúměrnou hrozbu pro bezpečnost práce a požární ochranu. Návrh tak ve výsledku může mít fatální důsledky pro elektromobilitu a další nově se rozvíjející obory.

Školení odborné způsobilosti v elektrotechnice je základní odborné školení, které je určeno všem elektrotechnikům se vzděláním, ale i osobám poučeným bez elektrotechnického vzdělání a představuje základní školení, které lze přirovnat ke školení BOZP pro oblast elektrotechniky doplněné o školení první pomoci při úraze el. proudem a seznámení s novými normami, které se vztahují k bezpečnosti. Na základě praktických zkušeností z velké řady provedených školení, při nichž se prokázala hluboká neznalost některých pracovníků v dané oblasti, by prodloužení lhůty tohoto typu školení mohlo vést ke zhoršení bezpečnosti práce a v konečném důsledku by to mohlo zvýšit i počet úrazů. Naopak by to bylo proti současnému trendu zejména u větších zaměstnavatelů, kteří v souladu s vyspělými státy EU považují bezpečnost práce za svoji prioritu, a naopak požadují provádět toto školení pro své zaměstnance každý rok, protože si uvědomují, že je to mnohdy jediné odborné školení, které jejich zaměstnanci podstoupí a jak je prokázáno, člověk zapomíná a elektrotechnika se stále vyvíjí. Na rozdíl od tohoto školení a přezkoušení odborné způsobilosti v elektrotechnice školení a přezkoušení revizních techniků po 5 letech je úzce specializované školení a přezkoušení pro malou

skupinu „nejlepších“ elektrikářů, kteří jsou si z podstaty své profese vědomi, že po celou dobu výkonu musí procházet systematickým školením, protože bezpečnostní normy se vyvíjí a je nutno vždy postupovat podle aktuálně platných norem při své činnosti. Tito lidé jsou zvyklí se permanentně sebevzdělávat a zkouška jednou za pět let je dostatečná. Sblížení těchto lhůt z odborného hlediska není žádoucí ani odůvodnitelné.

Na rozdíl od ostatních druhů VTZ, přezkoušení odborné způsobilosti v elektrotechnice (kromě revizních techniků) mohou dělat odborné komise, a to jak zaměstnavatelů, tak soukromých subjektů. Na rozdíl od jiných oborů VTZ, kdy přezkoušení odborné způsobilosti podléhá pověřené organizaci (TICR), která o tom vydává osvědčení s platností 5 let, tak v tomto případě je vydáván doklad o odborné způsobilosti v elektrotechnice, jedná se tedy o jiný druh dokladu, tak jak je v návrhu nového zákona uvedeno.

Prodloužení platnosti s sebou nepřináší ani zásadní ekonomický aspekt, vzhledem k tomu, že náklady na toto školení a přezkoušení jsou v řádech sta korun na osobu a rok, protože buď může toto školení a přezkoušení zajistit zaměstnavatel či OSVČ vlastními silami nebo jej dodavatelsky zajistit řádově za 1500,- Kč na tři roky, což v přepočtu na jednotlivé roky přináší skutečně náklady v řádu sta korun. Toto skutečně nejsou částky, které by zatěžovali neúměrně podnikatele, přičemž v případě prodloužení na 5 let, se můžeme bavit o úspoře 100-200 Kč na jednoho zaměstnance.

Zaměstnavateli naopak lhůta 3 let umožňuje zároveň plnit povinnost doplňování znalostí zejm. v oblasti předpisů k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení, včetně technických norem, souvisejících s jejich činností (v elektrotechnice jsou to především mezinárodní technické předpisy IEC/CENELEC, současně zaváděné prostřednictvím ÚNMZ). Zde se jeví opakování 1 x za 5 let příliš dlouhé, též z hlediska rychlého vývoje elektrotechniky (materiály, nové druhy zařízení, postupy, požadavky na odborné vzdělávání a doplňování znalostí).

Celkové shrnutí pozměňovacích návrhů k §19:

- Pozměňovací návrh HK ČR a SUIP předložený prostřednictvím paní poslankyně Ožanové, napravuje podobu §19, která ve finálním legislativním procesu doznala řadu změn, ale úprava se ne zcela povedla a přinášela s sebou řadu otazníků. Navrhované znění reflektuje původní předpoklady navrhovatelů zákona, ale i veškeré připomínky, které byly vzneseny a zakomponovány v rámci legislativního procesu a hlavně LRV. Navrhované znění je vyváženým kompromisem bezpečnosti práce a požadavků podnikatelského prostředí.
- Pozměňovací návrh pana poslance Juříčka nezapadá do kontextu zákona jako celku, není jasné, které části nového znění §19 se dotýká, protože návrh HKČR a SUIP změnil strukturu a členění původního návrhu. Nelze tak aplikovat oba pozměňovací návrhy najednou. Prodloužení lhůty ze strany pana poslance nebylo řádně zdůvodněno a obecně nelze konstatovat, že prospívá podnikatelskému prostředí, protože skutečný finanční dopad na náklady podnikatelů je zanedbatelný a rozhodně nedokáže opodstatnit rizika vzniklá prodloužením délky platnosti odborné způsobilosti ve chvíli, kdy mezi osoby znalé nově navržená právní úprava připouští i osoby s profesní kvalifikací bez odborného vzdělání, což je požadavek nově rodících se průmyslových odvětví stejně sektoru některých služeb. Tento návrh je pro tento segment průmyslu a služeb velmi nebezpečný a bude nutno zvážit důsledky tohoto kroku.
- Vzhledem k tomu, že dané návrhy nelze aplikovat společně, dovolujeme si upozornit, že návrh pana poslance Juříčka nereflektuje řadu věcí, které je nutno v §19 změnit a ponechání § ve znění schváleném v rámci prvního čtení pouze se změněnou délkou platnosti je velmi nebezpečné jak pro oblast elektrotechniky v ČR, ale i pro průmysl a některé služby. Uvedeným návrhem dochází ke snižování bezpečnosti práce a naopak může vést k ohrožení života a zdraví osob na pracovištích zaměstnavatele.